SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

No. 26. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 10, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 10-го ЛЮТОГО 1988 Ч. 26. РІК XCV.

УКРАЇНСЬКИЙ ВОЯК ЗАКЛИКАЄ ДРУЗІВ ДО СПРОТИВУ

Ню Йорк. — Молодий совєтський вояк, 19-річний українець Тарас Деревляний, частина якого стаціонує в Афганістані і який в липні минулого року здезертирував із совєтської армії, яка, на його думку, веде „брудну війну", дуже часто проти цивільного населення, закликає своїх друзів в армії до спротиву.

У відкритому листі, який тепер масово поширюється не тільки в Афганістані, але також в багатьох інших країнах світу, Т. Деревляний називає совєтську поведінку „жорстокою" і каже, що вояки, які не погоджуються з цією політикою і тактикою, повинні відмовлятися від участи в цьому божевіллю. „Пам'ятайте, — говорить Деревляний у листі, — що ви повинні обороняти свою батьківщину, своїх людей і родини, а не бути знаряддям винищування і тиску інших народів".

Лист-звернення совєтського вояка знаходиться в руках Дому Свободи, правозахисної організації, головне бюро якої знаходиться в Ню Йорку, а головним речником в тих специфічних справах, головно у справах допомоги молодим совєтським воякам, які здезертирували з армії і бажають переїхати на постійне життя до інших демократичних країн, є Людміла Торн, яка має в цій ділянці велику заправу.

Л. Торн заявила кореспондентам, що лист Деревляного є надзвичайно ефективний тому, що він охоплює цілий аспект совєтської „брудної" і жорстокої війни в Афганістані, включає в собі чуттєві моменти і тому його напевно будуть зручно використовувати повстанські відділи які вже навчились цінити молодих втікачів з армії, особливо коли вони не погоджуються із своїм власним командуванням щодо тактики стосованої армійськими частинами не тільки проти партизанів, але також проти цивільного населення. Копію перекладу листа згаданого вояка-втікача можна отримати у перекладі на англійську мову в Домі Свободи. Л. Торн підкреслила, що вона особисто не зустрічалася з Деревляним, але вела з ним кореспонденцію приблизно від жовтня 1987 року.

Т. Деревляний народився в Яворові, біля Львова, в Західній Україні. Будучи недалеко біля Кабулю і обслуговуючи дорогу Ялялябад він втік в гори, де він зустрів партизанську частину, здався в полон і якийсь час воював разом з ними.

Л. Торн вже кілька разів їздила до Пакістану ,а звідти продіставалась до Афганістану, переводила інтерв'ю з багатьма втікачами з армії, перевозила їхні листи і магнітофонні стрічки, старалася отримати для бажаючих право азилю в ЗСА і Канаді. Досі п'ять таких втікачів отримали право перебування в ЗСА, п'ять у Канаді, два у Швайцарії і один у Західній Німеччині. Тепер вона старається отримати дозвіл для чергових 18-ох втікачів, включно з Т. Деревляним.

Я. ТАННЕНБАВМА НЕ БУДУТЬ СУДИТИ ЗА ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ

Ню Йорк. — Відомий і почитний щоденник „Ню Йорк Таймс" з п'ятниці, 5-го лютого помістив статтю свого кореспондента Роберта МкФеддена про рішення Департаменту юстиції в справі обвинуваченого жида Якова Танненбавма у воєнних злочинах. У своєму звідомленні МкФедден пише, що Якова Танненбавма Бюро спеціяльних інвестигацій (ОСІ) обвинуватило у жорстокостях під час Другої світової війни в концентраційних таборах, де він виконував службу „капо" як і за нелеґальний приїзд до Америки.

Я. Танненбавм — жид польського походження зрікся свого американського громадянства перед федеральним суддею в Брукліні у четвер, 4-го лютого ц.р., та признався, що він брутально побивав жидів-в'язнів у нацистському таборі, навіть у відсутності німецьких сторожів, як також і до того, що він збрехав та затаїв свою минувщину коли в 1949 році старався про в'їзд до Америки. Одначе згідно з домовленням з Департаментом справедливости Я. Танненбавм, 77-літній мешканець Брукліну, не буде депортований з Америки тому, що лікарі з обох сторін погодились, що його вік і занепадаюче здоров'я спричиняють життєво загрозливу ситуацію. Крім Танненбавма ще тільки три інші жиди були обвинувачені урядом ЗСА у воєнних злочинах ще в 1950-их роках, але нікого з них не депортовано.

Після того, як суддя федерального суду Ліо Ґлессер підписав наказ про відібрання Я. Танненбавмові громадянства, директор ОСІ Ніл Шер сказав; „Щиро говорячи, це було справедливе рішення в цій справі". Адвокат Я. Танненбавма теж заявив, що це було дуже справедливе рішення бо „в іншому випадку це міг бути жахливий суд-розправа, в якому жид мусів би свідчити проти жида, і в дійсності ніхто з них не хоче собі того пригадувати". А екзекутивний директор Світового жидівського конгресу Алан Стайнберг сказав, що „Департамент справедливости повівся строго, але справедливо, і засуд був примінений у відповідній формі".

Продовжуючи своє звідомлення МкФедден каже, що ця справа викликала сильну реакцію серед жидівської громади, на тлі якої виникли питання: чому жид співпрацював з нацистами, чи переслідуваний може бути переслідувачем і як такі питання можуть бути вияснені 40 років після фактичних подій? Пишеться й про те, що деякі серед жидів оправдують такі дії для самооборони власного життя, інші говорять про різниці співпраці з примусу чи добровільного зголошення, однак ніхто не застановляється над тим якого покарання вимагає ця сама жидівська громада від проступників такого самого злочину тільки не жида? Однак говориться про те, яким порядним громадянином Америки впродовж 40 років буд Танненбавм та яким прикладним членом своєї синагоги, що він єдиний врятувався з цілої родини і т.д.

На закінчення сказано, що Я. Танненбавм признався до всіх закидів, які проти нього на підставі свідчень очевидців, що живут в Америці та Ізраїлі, видвигнуло ОСІ.

В СССР НЕ СУДИТИМУТЬ ГРОМАДЯН НА ПІДСТАВІ АНОНІМНИХ ДОНОСІВ

Москва. — Після десятиріч трагічної практики обвинувачення і ставлення під суд громадян на підставі звичайного, дуже часто анонімного доносу; совєтське керівництво за владування Міхаїла Ґорбачова почало вводити повільно деякі корисні зміни в цьому відношенні. Наприклад, Рада Міністрів і зокрема міністерство внутрішніх справ, якому підлягає також міліція, заборонило міліції (про працівників державної служби безпеке КҐБ нічого у повідомленні не говориться), вести слідство проти совєтських громадян тільки на підставі анонімних доносів.

Газета „Правда", орган Центрального Комітету КПСС, надрукувала у числі з 4-го лютого „указ" Президії Верховної Ради СССР, який забороняє цю практику. Зарядження входить в силу від 1-го лютого.

В майбутньому всякий донос, чи скарга до прокуратури чи на міліцію мусить вплинути на письмі, підписана оскаржуючим, з його домашньою адресою і місцем праці. Кожне донесення не оформлене належно, мусить бути закваліфіковане, як анонімне і його не повинні розглядати жадні державні органи.

Якщо совєтські керівники починаючи із самої гори, тобто від Політбюра, Центрального Комітету КПСС, Ради Міністрів і Верховної Ради, і кінчаючи на сільському відділі міліції, будуть хоч частинно дотримуватись цього декрету, — кажуть західні політичні спостерігачі, — то це буде поважним кроком вперед на відтинку прав людини і пошанування гідности совєтських громадян.

Як відомо, через анонімні докази, або примхи совєтських органів безпеки, мільйони осіб переходили тортури в казематах НКВД, а тепер КҐБ, були безправно засуджені на довгорічні ув'язнення, гинули тисячами в концтаборах, а останньо мучились у так званих психіятричних заведеннях з яких рідко хто виходив на волю, або виходив зі зломаним здоров'ям.

Постанова, про яку пише газета „Правда", дає також в руки обвинувачених, а зокрема їхніх оборонців, міцну зброю, яку вони можуть використовувати вже з першого дня арешту, якщо такий наступить на підставі недоказаного міліцією доносу. Досі органи міліції діяли за принципом, „де є дим, там мусить бути вогонь", тепер, пишуть західні кореспонденти, вони мусять доказати, що обвинувачений є винним, замість того, щоб він доказував свою невинність. Один москвич, який не бажав бути названий, у західній пресі, заявив кореспондентові газети „Лос Анджелес Таймс" що „тепер я все маю можливість домагатися, щоб прокуратура чи міліція показали мені, хто зробив донос, або відмовитись від участи в слідстві".

Деякі зміни, введені в життя генеральним секретарем ЦК КПСС М. Ґорбачовим помалу починають набирати сили і закону проявлятись на практиці, кажуть спостерігачі. Навіть редактори гумористичних журналів кажуть, що вони відтепер не читатимуть надісланих до редакції непідписаних доносів. Гумористичний журнал „Крокодил" пише в останньому числі, що редактор наказав спалити 138 анонімок на доказ започаткування нової політики.

Р. ДОЛ І Р. ҐЕПГАРДТ ВИЙШЛИ ПЕРЕМОЖЦЯМИ В АЙОВІ

Де Мойнс, Айова. — Сенатор Роберт Дол з Республіканської партії і Ричард А. Ґепгардт з Демократичної, здобули перемогу в Айові, першому стейтовому кокусі, який, як відомо, відбувся у понеділок, 8-го лютого ц.р. В загальному сен. Р. Дол здобув 40,471 голосів (37 відсотків), П Робертсон 26,645 голосів (25 відсотків), віцепрезидент Джордж Буш 20,112 голосів (19 відсотків), конґресмен Джек Кемп 12,038 голосів (11 відсотків) й інші значно менше.

У демократичному таборі Ричард А. Ґепгардт отримав 19,043 голосів (28 відсотків), сен. Пол Саймон 16,407 голосів (24 відсотки), губернатор Майкел Дукакіс 14,190 голосів (21 відсотків) й інші значно менше.

Ґері Гарт, який після резиґнації і любовного скандалу знову повернувся в демократичний табір претендентів на президента ЗСА, отримав дещо більше як один відсоток голосів в Айові і, згідно з оцінкою політичних спостерігачів, це дуже поганий „старт", якщо йдеться про контроверсійного кандидата. Покищо не відомо чи Ґ. Гарт ,з подібними вислідами в інших стейтах, зможе витримати конкуренцію політично-моральну і фінансову, чи зійде з політичної сцени другий раз.

Для республіканців, а головно для віцепрезидента Дж. Буша й інших, чималою перешкодою буде П. Робертсон, прізвище якого, як показують крайові опити, почало появлятися на сторінках великої преси, телевізії й інших засобів масової інформації, як одного з потенційних кандидатів на номінацію. Він одинокий із резпубліканців стоїть твердо на консервативних позиціях, хоч в загальному виборці не мають до нього великого довір'я, як до політика, і стратега та лідера великої надпотуги, якою без сумніву являються З'єднані Стейти Америки.

Серед демократичних кандидатів передове місце здобуває не Ґ. Гарт, колишній сенатор з Кольорадо, а радше поміркований Р.А. Ґепгардт, енергійний політик, сенатор з Ілліной, П. Саймон і губернатор з Массачусетс, М. Дукакіс.

Черговий кокус відбудеться в Ню Гемпшир і, згідно з оцінкою спеціялістів передвиборчої кампанії і політичних спостерігачів, тут вже буде дещо більше видно хто вестиме перед у кампанії крайового засягу.

М. Ґорбачов обіцяє 15-го травня почати виведення війська з Афганістану

Москва. — Як повідомило пресове агентство ТАСС, у понеділок, 8-го лютого, генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов виступив з заявою,в якій вперше вказується точна дата початку виведення совєтських військ з Афганістану.

„Бажаючи надати підтримку якнайскоршому і успішному завершенню Женевських переговорів між Пакістаном і Афганістаном, — заявив М. Ґорбачов, — уряди СССР і Народної Республіки Афганістан прийшли до погодження про встановлення 15-го травня цього року датою початку виведення обмеженого контингенту совєтських військ. Виведення військ повинно бути завершене протягом 10 місяців".

За словами М. Ґорбачова дата початку виведення військ була встановлена на підставі того, що женевська домовленість буде досягнута не пізніше 15-го березня. На випадок, якщо афгансько-пакістанська угода буде підписана раніше, то і раніше почнеться виведення совєтських військ.

Совєтський уряд і режим Наджібулли домовилися, що вже на першому етапі в СССР буде відправлений значний контингент військовослужбовців.

Ґорбачов зазначив, що проблема виведення військ не зв'язана зі спробами кабульського режиму добитися створення „уряду народної єдности". „Виведення військ, — сказав Ґорбачов, — це одна справа. Зформування коаліційного уряду є внутрішньою справою самих афганців, які самі визначать статус своєї країни в міжнародній спільноті".

Совєтський лідер висловив надію, що політичне вирішення афганської проблеми буде першим кроком на шляху вирішення всіх реґіональних конфліктів „Уже тепер виникає запитання, — сказав Ґорбачов, — яка країна буде наступною".

З'єднані Стейти висловили схвалення щодо наміру Ґорбачова приступити до виведення військ з Афганістану. „Заява Ґорбачова може бути сприйнята як позитивний крок, — сказав речник Білого Дому Марлін Фіцвотер. — Розуміється, ми повинні дочекатися реальних дій".

Афганська справа буде однією з головних тем на переговорах державного секретаря ЗСА Джорджа Шулца з міністром закордонних справ СССР Едуардом Шеварднадзе, що повинні відбутися 21-23-го лютого.

М. РУДЕНКО ВІДВІДАВ ЦЕНТР ПРАВОСЛАВ'Я

С. Бавнд Брук, Н. Дж. — У неділю, 31-го січня ц.р., Микола Руденко відвідав центр українського православ'я, який міститься тут. Він був присутній на відправі Св. Літургії, після якої Владика-Митрополт Мстислав привітав дорогого гостя від вірних Церкви та побажав йому щасливого і творчого життя на вільній землі, а хор доповнив це побажання відспіванням многоліттєвія.

В той сам час його дружина Раїса була разом з Н. Світличною на летовищі, щоб зустріти і заопікуватися Лідою Рубан та її сином Марком.

Після церковної відправи Владика попросив гостя оглянути цвинтар церкви-пам'ятника та схилити голову перед могилами спочивших на тому цвинтарі, а після цього Владика і гість оглянули Дім Української Культури УПЦеркви в ЗСА та бібліотеку цього дому.

Перші відвідини М. Руденка Осередку Ап. Андрія Первозванного закінчено „полтавським обідом", після якого відбулася зворушлива розмова. Згадувалося гіркі й радісні події минулого, шукалося в сучасному поштовху для дальшого крокування до кращого майбутнього.

НІМЕЦЬКА ДЕРЖАВНА ТЕЛЕВІЗІЯ ВИГОТОВЛЯЄ ФІЛЬМ ПРО ТИСЯЧОЛІТТЯ

Філядельфія (Св. Софія). — На терені ЗСА і під цю пору перебуває телевізійна екіпа зі Західньої Німеччини, яка виготовляє документальний фільм про УКЦеркву з нагоди 1000-річчя Християнства в Україні. Є це державна телевізія знана як АРД і цей фільм буде висвітлений на екранах цілої Німеччини, а можливо теж і Австрії та Швайцарії. Прем'єра цього фільму відбудеться 29-го квітня 1988 року і ним німецькомовний загал цих країн буде поінформований про християнство в Україні й у діяспорі.

Досі згадана екіпа відвідала український Рим, де зроблено фільм із святкувань Різдва Христового ,як Кастельґандольфо і древній тамошній монастир та обителю Отців Студитів. Відтак, на американському континенті, німецькі журналісти відвідали Торонто, де мали інтерв'ю із Владикою Ізидором Борецьким і Йосифом Терелею, опісля вони приїхали до Чикаго, а звідти прибули до Філядельфії, де вони перебувають від 5-го до 10-го лютого. У Філядельфії вже замовлено інтерв'ю із головою УКЦеркви в ЗСА Митрополитом Стефаном Суликом та пороблено заходи щоб зробити фільм із Катедри Непорочного Зачаття. Плянується теж поїздка до містечка Шенандоа, Па., де більш ніж сто років тому, створено першу українську католицьку парафію.

Цей німецький документальний фільм про українське християнство взагалі, а про УКЦеркву зокрема триватиме 35 хвилин. Його продукція є результатом довшої праці і співпраці Товариства Св. Софія і довкілля Патріярха Мирослава із німецьким телевізійними чинниками. Можна надіятися, що згаданий фільм буде гідним документом про Тисячоліття Християнства в Україні.

ЗУСТРІЧ З РУДЕНКАМИ

Ню Йорк. — Тут в неділю, 14-го лютого ц.р., о год. 3-ій по полудні в приміщенні Українського Народного Дому, при 140-142 Друга авеню, відбудеться зустріч із донедавніми політв'язнями Раїсою і Миколою Руденками. Зустріч влаштовують Закордонне Представництво Української Гельсінкської Групи і Об'єднання Українських Письменників „Слово".

У СВІТІ

ОСТРІВНА ДЕРЖАВА Науру з населенням 8,400 осіб, встановила дипломатичні зв'язки із Совєтським Союзом. Територія Науру розположена на Тихому океані на південь від Еквадору. Після війни острів знаходився під адміністрацією Великобританії, Австралії і Нової Зеляндії, а в 1968 році отримав незалежне управління і проголосив себе державою. Президент цієї острівної республіки Гаммер де Робарт заявив, що Науру веде стисло невтральну політику у відношенні до всіх держав світу, навіть з тими з політичною системою яких „ми не погоджуємося", — заявив тамошній президент. Москва вже від кількох років обіцяє допомогу для острова, але, як кажуть спостерігачі, досі така допомога залишилась тільки обіцянкою.

В КАРАЧІ, ПАКІСТАН, знову розпочались міжплеменні зудари, у висліді яких загинуло в кінці минулого тижня 12 осіб, а понад 100 були поранені. Згідно з інформаціями урядових чинників, а головно поліції і війська, бої на вулицях Карачі тривали повних два дні і тільки інтервенція військових частин спричинилась до тимчасового перемир'я. Найбільш небезпечним є проіндійські племена, які у своїй натурі є нещівними у відношенні до інших племен. Вони палять автомобілі на вулицях міста, грабують підприємства, вбивають кожного зрбоєю, або ножами, хто їм супротивляється.

АВСТРАЛІЯ РОЗПОЧАЛА процес виявлення і поставлення перед суд колишніх воєнних злочинців з часів Другої світової війни, яких ,як пише тамошня і американська, зокрема ліберальна і комуністична преса, нараховують більше як 200 колишніх еміґрантів, які вже давно отримали австралійське громадянство. Їх діла перевіряє спеціяльна урядова комісія, яку очолює Роберт Ґрінвуд. Він під час розмови з кореспондентом „Ню Йорк Таймсу" не назвав ані одного імени і підкреслив, що Австралія не збирається жадного колишнього еміґранта депортувати до інших країн, як це практикує Департамент справедливости ЗСА, а радше судити винних згідно з австралійськими законами і вони відбуватимуть покарання, якщо їм буде доказана вина. Очевидно, комуномосковські „янголи миру", Югославія, Мадярщина й інші сателітні комуністичні країни обіцяли надіслати Австралії „документи", а навіть свідків на заповіджені процеси. Довгі роки Австралія вважала цю справу закритою і тільки на вимогу жидівських організацій і Москви теперішній соціялістичний уряд змінив свою поставу до цієї справи.

УРЯД ЗСА ДОМАГАТИМЕТЬСЯ від Іраку компенсації для родин загинувших вояків під час помилкового обстрілу іракськими літаками американського корабля „Старк". У висліді бомбардування корабля загинуло 17-го травня 1986 року 37 вояків. Президент Іраку Саддам Гуссейн висловив тоді співчуття родинам загиблих вояків. Після кількамісячного слідства Державний департамент і Пентагон прийшли до переконання, що обстріл не був припадком, бо іракські літаки слідкували від довшого часу за рухами американських кораблів у Перській затоці. Тому, на думку згаданих Департаментів, родини вояків повинні отримати відшкодування від Іраку. Ірак покищо недав відповіді в цій справі.

988 1988

РАДІОСТАНЦІЯ ДАЛА ПЕРЕДСМАК ВЕЛИКОГО КОНЦЕРТУ В ЛІНКОЛЬН ЦЕНТРІ

Ню Йорк. — Відома ньюйоркська радіостанція WQXR, що передає постійно клясичну музику, посвятила в понеділок, 8-го лютого ц.р. цілу годину обговоренні великого концерту української релігійної музики для відзначення 1000-річчя Християнства в Україні, який відбудеться в неділю, 14-го лютого ц.р., в Ейвері Фішер Голл в Лінкольн Центрі в Ню Йорку.

Розмову з виконавцями концерту перевів музичний критик станції Роберт Шерман. В інтерв'ю взяли участь диригент Вілліям Нолл, солісти Джільда Круз-Ромо, Павло Плішка і Вячеслав Полозов та акомпаньяторка Оксана Равлюк-Протиник.

Маестро М. Кузан з дружиною Гюґетт в редакції „Свободи" день після приїзду до ЗСА.

В інтерв'ю приємно вражало знамените знання української музики, і його захоплення нею, зокрема релігійною. Виконавці пояснили також слухачам авдиції дуже точно різниці між російською і українською мовами, а неукраїнські співучасники концерту не щадили слів похвали для краси українських музичних творів з якими вони запізнались.

Знаменними були вияснення В. Полозова, що будучи в СССР він знав славну арію із „Запорожця за Дунаєм" „Владико неба і землі", але з іншими словами. На запитання Шермана, в якій мові В. Полозов співав опери в Києві, він вияснив, що всі у перекладі на українську навіть російську оперу „Борис Годунов". Цікаво також, Полозов сказав, що у Львові співають опери тільки по-українськи.

П. Плішка підкреслив своє українське походження і „поворот" до українства в останніх роках. Він теж заявив, що майже кожного тижня дістає нові твори українських музик для виконання, що здивувало Р. Шермана.

В. Нолл розповів широко про світову прем'єру твору Маріяна Кузана „Неофіти" і про глибоке релігійно-національне значення поеми Т. Шевченка, цитуючи слова „Нема сім'ї, немає хати, немає брата, ні сестри, щоб незаплакані ходи-

(Закінчення на стор. 3)

В Румунії далі порушують права людини

Прага. — До Чехо-Словаччини після закінчення візити в Румунії прибув заступник державного секретаря З'єднаних Стейтів Америки Джан Вайтгед. Чехо-Словаччина є останньою зупинкою Дж. Вайтгеда у його поїздці по країнах Східньої Европи, під час якої він відвідав уже Польщу, Болгарію і Румунію.

Після приїзду в Чехо-Словаччину Вайтгед розповів, що в ході своєї візити в Румунію він зрозумів, що лідер країни Ніколає Чаушеску не має бажання говорити про права людини. „Я був розчарований, що мені не вдалося довести до відома президента Чаушеску, наскільки важливе значення в моїй країні надають правам людини і дотриманню особистих свобід", — сказав Вайтгед в амбасаді ЗСА перед від'їздом з Букарешту.

Вайтгед сказав, що під час своєї майже тригодинної розмови з Чаушеску він ясно бачив, що румунський лідер боляче сприймає будь-яке нагадування про права людини. Це тим більше неприємно, підкреслив американський дипломат, що лідери інших східньоевропейських країн значно конструктивніше підходили до цих справ.

Навіть під час свого недовгого перебування в Румунії Дж.Вайтгед міг ще раз переконатися, що в країні грубо порушують права людини. Наприклад, він зустрівся в Румунії з директором Інституту роззброєння ООН Лівіу Ботою, якому уряд протягом двох років не дозволяв виїхати в Швайцарію, і він не міг зайняти свій пост у Женеві.

Багатьом румунським громадянам, запрошеним на прийняття в резиденцію

(Закінчення на стор. 3)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to

Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Афганістан — програ совєтської імперії

Афганістан — це країна, яка положена на південному Сході Совєтського Союзу, за своїм східнім кордоном має за сусіда вже азійський Пакістан. 15 мільйонів населення на просторі приблизно величини стейту Тексас, за віровизнанням майже однородна мусулманська країна. У грудні 1979 року Совєтський Союз вмаршував туди стотисячною армією, арештував і розстріляв комунізуючого, але для Москви „непевного" президента Гафізуллаг Аміна і настановив новий авторитарний режим під диктаторською президентурою Бабрака Кармаля. Від того часу минуло вісім років. І впродовж уже восьми років кривавиться Афганістан у хороброму, подиву гідному збройному спротиві совєтській окупації. Мільйон населення Афганістану втекло до сусіднього Пакістану, який став прибіжищем, тереном військового вишколу і випадною базою афганців, що борються проти совєтських займанців. Фахівці твердять, що СССР втратив уже в Афганістані грубо поверх 100,000 вояків убитими і сотні тисяч раненими. В совєтських газетах про ці втрати не пишеться, але все населення в СССР знає про ту петлю, яку у своєму імперіялістичному поході кремлівські володарі заклали собі на шию. Командування збройних сил СССР щораз відкликує з Афганістану здеморалізовані і панічним страхом перейняті частини (совєтські вояки продають афганським партизанам свою зброю за гашиш) й заступають їх новими, здебільша українськими та балтійськими. І ті вояки, яких висилають до Афганістану, перед від'їздом прощаються з ріднею, знаючи, що їдуть на смерть, або каліцтво. Міхаїл Ґорбачов — читаємо в „Рідерс Дайджесті" — дав совєтським генералам рік часу, щоби завести в Афганістані мир і спокій. Уже кілька місяців від цього реченця минуло. Недавно їздив до столиці Афганістану совєтський міністер закордонних справ Едуард Шеверднадзе і виголосив почерез тамошню радіостанцію промову, яка наполовину була призначена для ворожих окупацій афганців і демократичного Заходу, друга частина — для московського Політбюра. Мовляв, Совєтський Союз готов відкликати свої війська і афганський нарід має право вибрати собі режим, який йому до вподоби, „але" було би добре, як би „братній" афганський нарід залишився вірним союзником СССР з режимом „робітників і селян".

Проте афганці не мають ніякого сумніву щодо дійсного характеру совєтського режиму і метод поширювання його „сфери впливів". З совєтських літаків та гелікоптерів вистрілювано всіх кого попало і зрівнювано з землею цілі села і містечка. Совєтські літаки перестали бути пострахом партизанів, коли Америка доставила їм протилетунські ракети типу „Стінджера", які збили вже десятки совєтських літаків і гелікоптерів. Афганські партизани вже такі вишколені, численні і відважні, що совєтські військові з'єднання зважуються маршувати шляхами Афганістану тільки вдень, вночі вони перебувають у касарнях, перетворених у форти.

У „Рідерс Дайджесті" за лютий ц. р. є докладний опис одної офенсивної операції афганських партизанів під командуванням обожуваного ними генерала Рагіма Вардака. У висліді цієї операції з початком липня ц. р. совєти втратили дев'ять гелікоптерів, вісім бойових джетів, 34 панцерні вози і танки, і кругло 600 вояків, зруйновано теж одну електрівню. Пригадується, що коли тільки совєти окупували Афганістан, президент Джіммі Картер на знак протесту припинив продаж збіжжя Совєтському Союзові і проголосив бойкот Олімпіяди у Москві. Голова Міжнародного олімпійського Комітету, англійський лорд, обурився і пропаґував активну участь в оцій Олімпіяді. Цікаво, як він тепер почувається, коли окупація Афганістану коштує обом сторонам буквально сотні тисяч вбитих і поранених військовиків і цивільних людей. Афганістан виявив всьому світові, що збройна потуга СССР не страшна, коли зустрічає рішучий спротив. І вона не була би страшна у роках 1917-20 в Україні, як би полки молодої Армії УНР замість проголошування „невтральности", почавши від бунту Пятакова у Києві, мали психіку афганських муджагедінів. У нас були також герої, як ці під Крутами, Базаром, у першому поході, але, на верхівці були прихильники „народної міліції", а не армії, і була на низах приспана століттями неволі — свідомість, що волю треба здобути жертвами крови.

Степан Яворський

ПРОЄКТ КАНАДСЬКОГО ЗАКОНУ ПРО БАГАТОКУЛЬТУРНІСТЬ

I.

Першого грудня минулого року державний секретар Дейвид Кромбі, який є рівночасно міністром в справах багатокультурности, вніс проєкт закону про багатокультурність у парляменті. Якщо цей проєкт буде одобрений канадським парляментом, він гарантуватиме всім канадцям, не дивлячись на їх походження, конструкційну свободу зберігати і розвивати їхні культурні надбання і традиції і ділитися ними з іншими громадянами Канади.

Понад 16 років минуло від часу, коли багатокультурність офіційно проклямувала політика канадського уряду на чолі з тодішнім прем'єр міністром Канади П'єром Трудо. Всі спроби тодішніх прихильників політики багатокультурности прийняти її в формі державного закону не мали жодного успіху, можливо тому, що прем'єр Трудо, після кількох років існування цієї політики, втратив до неї зацікавлення і толерував її лише з огляду на політичний опортунізм, щоби не втратити так званих етнічних голосів під час федеральних виборів.

Під час короткотривалого урядування прем'єр міністра Джо Кларка (дев'ять місяців в 1979-1980 рр.) були чутки, що новий уряд плянував цілком зліквідувати програму багатокультурности, яка на думку його дорадників, була небажаною в провінції Квебек. Джо Кларк старався всіма способами здобути прихильність квебекських виборців і був готовий пожертвувати програмою багатокультурности, щоби здобути квебекські голоси. Чи ці чутки були основані на фактах тяжко перевірити, бо зі зростом популярности програми багатокультурности ніхто з відповідальних політиків, які могли б підтвердити правдивість цих інформацій, не хотів наражувати себе на гнів етнічних меншин.

Коли лідером Консервативної партії став Браєн Малруні і після того, як він став лідером офіційної опозиції у федеральному парляменті, його дорадники підкреслювали вагу так званих етнічних голосів у часі виборів до федерального парляменту. Він не передбачував, що виграє наступні вибори з рекордовою більшістю місць в парляменті і тому був дуже щедрий в своїх обіцянках для програми багатокультурности. Як, звичайно, буває, після виборів ці обіцянки пішли в забуття. Програмою далі керували бюрократи, які ніколи не виказували ентузіязму для політики багатокультурности і не були суттєво зацікавлені її покращенням чи поширенням. Серед найближчих, і в урядових сферах найбільш впливових дорадників в бюрі прем'єр міністра, не було ні однієї особи, яка була б поінформована і прихильна до проблем культурних меншин.

Першим міністром багатокультурности нового консервативного уряду Малруні іменовано Джека Мирту, посла з Манітоби, який не зважаючи на найкращі бажання поширити програму багатокультурности, був обмежений мізерним бюджетом і був обтяжений адміністраційним апаратом. Цей апарат працював чотирнадцять років для ліберального уряду і для нього програма багатокультурности була другої, або третьорядної ваги. Крім того новий міністер оточив себе дорадниками, які не мали поняття про культурні аспірації етнічних меншин. Після кількох місяців Джека Мирту усунено, а на його місце Малруні назначив Отта Джелінека, який був рівночасно міністром спорту. Джелінек, колишній чемпіон ковзанкового спорту, хоч сам етнічного (чеського) походження, не проявив багато зрозуміння для програми багатокультурности і після кількох місяців повернувся до міністерства спорту. На його місце прийшов Дейвид Кромбі, якого одночасно встановлено державним секретарем.

Дейвид Кромбі, колишній посадник Торонто і один із колишніх кандидатів на лідера Консервативної партії, уважається здібним міністром в кабінеті Малруні, однак він не є одним з фаворитів прем'єр міністра, і, як видно на практиці, він не міг багато вибороти для програми багатокультурности. Його бюджет для цієї програми був практично заморожений, а крім того він не довіряв (не без підстав) відповідальним бюрократам так в його міністерстві державного секретаріяту, як і в міністерстві багатокультурности. Тому довший час не було ніякого поступу в поширенні мандату багатокультурности.

Закінчення буде.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ДО ЗВЕРНЕННЯ ПАТРІЯРХА МИРОСЛАВА

Звернення Блаженнішого Патріярха Мирослава Івана Любачівського (Рим, 6-го листопада 1987 року) в 40-ліття „Церкви в Потребі", у якому він висловився: „Ідучи слідами духа Христового, простягаємо нашу руку прощення, примирення і любови до російського народу і Московського Патріярхату" викликало констернацію та досить широкий відгук у нашій пресі.

Одна частина коментаторів у пресі сприйняла звернення Глави УКЦеркви незадовільно, називаючи його слова несприємливими і з цієї причини висловлює навіть тривогу, розчарування та обурення. Дописувачі вищенаведених статтей запитують про невідомі мотиви, закулиси і ціль, себто, що спонукало Главу УКЦеркви до цього роду ініціятиви відносно відвічного найбільшого ворога українського народу і його Церкви. Друга частина коментаторів у нашій пресі зайняла прихильне становище до звернення Блаженнішого Патріярха Мирослава до російського народу та Московського Патріярхату, сприймаючи цей почин як християнський жест любови і всепрощення Глави УК-Церкви, який у цьому випадку послуговувався Христовою наукою, яка поучує зберігати у наших серцях любов, милосердя та прощення провин ближнім, а навіть припоручує молитися за наших ворогів. Ця частина дописувачів називає звернення Блаженнішого М. Любачівського великодушним християнським почином на протязі Тисячоліття Хрищення України.

Автор цього листа не запримітив, щоб будь-де в опублікованих коментарях було згадано про дуже важливу подію, яка безсумнівно мала безпосереднє відношення до заяви Патріярха Мирослава Івана, а саме недавна заява кількох владик, священиків та вірних підпільної Греко-Католицької Церкви в Україні, у якій подається довідома, що досьогодні ця катакомбна Церква вийшла з підпілля та відважно домагається дозволу від сьогоднішнього совєтського уряду на леґалізацію її існування.

Безсумнівно, що процес леґалізації УКЦеркви на Україні може відбутися виключно за апробатою сьогоднішнього совєтського уряду, а знаємо, що консультантом у справах релігій цього ж уряду є ніхто інший, як леґально існуючий там Московський Патріярхат. Існує можливість, що в сьогоднішній внутрішньо-совєтській коньюнктурі „гласности" тамошній уряд, якщо він взагалі захоче розглянути справу леґалізації УКЦеркви на Україні, звернеться за порадою до московської патріярхії, яка із цим урядом співпрацює. Тут, отже, стає дуже зрозумілою ціль миролюбної заяви Блаженнішого Мирослава Івана до московського патріярхату, яка об'являється не тільки християнським, але також дипломатичним жестом у дуже відповідну пору.

Можуть бути також правдоподібними міркування, що Блаженніший Мирослав перед виголошенням цієї заяви контактуватися із Папою Іванаом-Павлом II, який одобрив цей почин, бо вже 7-го січня, Святіший Отець заявив, що він готовий відвідати СССР, але тільки тоді, коли Совєтський Союз визнає Українську Католицьку Церкву в Україні.

Треба здати собі з цього справу, що у сьогоднішньому укладі мілітарно-політичних сил на нашій плянеті, дорогою застрашування чи „стріляниям за-за плота" нічого не осягнемо, а полегші для наших братів та сестер у рідному поневоленому краю можна евентуально осягнути виключно шляхом переговорів. Таким шляхом був звільнений наш Митрополит Сліпий, таким шляхом були звільнені інші наші дисиденти, які тепер живуть у вільному світі. Патріярх Мирослав реально дивиться на сучасність і у своєму зверненні до українського громадянства у справі його заяви (Рим 22.12. 87 р.) пояснює його миролюбні вислови прощення словами: „Не знаю, чи не буде відгуку на мої слова від наших сусідів. Може він не буде голосний. Може не зараз дасться почути. Надіюся однак, що мої слова дійдуть до людей, що мають Бога в серці. Вони розпічнуть там процес, який за Божою благодаттю доведе до справжнього зрозуміння Богом даних прав. Може дехто каже — це неможливо. Я обмежуся лише до того, що скажу — це трудно... Бо як довго Бог є рушієм людських сердець, віримо, що його воля є всемогутня".

Проаналізувавши сказане приймім до відома, що якщо лиш один відсоток можливости леґалізації УК Церкви в Україні під сучасну пору був би можливим до осягнення, то це краще, як взагалі ніяких старань не чинити, чи ці старання оформлювати дорогою відкидування контакту із компетентними у цій справі підсовєтськими чинниками, чи якимись безуспішними погрозами.

Любомир Калинич
Ірвінгтон, Н.Дж.

Л.Я.

ЗЛЕТ І ПАДІННЯ Б. ЄЛЬЦИНА

Хроніка злету та падіння Бориса Єльцина доволі коротка, але сповнена небуденних сенсацій та неприхованої драми. І так, у липні 1985 року, чотири місяці після приходу до влади Ґорбачова, Бориса Єльцина, маловідомого першого секретаря Комуністичної партії, в промисловому місті Свердловську, викликають до Москви, де М. Ґорбачов настановляє його першим секретарем Комуністичної партії Москви та членом Політбюра (без права голосування), на місце Віктора Ґрішіна, продажного брежнєвця та одного з політичних суперників Ґорбачова.

За короткий час Єльцин встановив себе неоціненим „суперсейлесменом" перебудови нещодавно проголошеного пляну Ґорбачовим, для модернізації совєтської економії. На велике захоплення більшости жителів Москви, він почав грати ролю одноособової агенції захисту споживачів, вступаючи часто до крамниць, яким звертав увагу на погану якість товарів, називаючи славне московське метро небезпечним засобом комунікації та критикуючи державних контракторів за повільність в будові житлових квартир. Про всі ті недоліки він не тільки говорив мешканцям Москви, але висував їх також на форум Політбюра, роблячи собі в той спосіб, непотрібно, ворогів.

Але найяскравішим світлом замерхтіла його зоря 26-го лютого 1986 року, на 27-му конґресі Комуністичної партії, у висліді його 15-хвилинної промови, яка притьмарила шестигодинну промову самого генсека Ґорбачова (виголошену на один день раніше) своєю нищівною критикою партійної верхівки, яка, на його думку є відповідальна за всі нерозв'язані досі проблеми, дарма, що вони постійно виникають на кожному партійному конґресі. І тому не можна дивуватися, що люди є обурені та вважають, що тільки партійні привілеї захищають партійних бюрократів від безрадісної дійсности щоденного життя. Мало того загонистий Єльцин пішов трохи задалеко, перериваючи на засіданні Центрального Комітету партії усталений порядок нарад, та звинувачуючи його верхівку у підриванні його зусиль у просуванні реформ економічної програми перебудови, яка тому нічого досі не дала сірій людині.

Це звинувачення стало початком падіння Єльцина, протеже Ґорбачова, якому вже давно почали йти на нерви його зухвальство та неопанування. Першою познакою його невдоволення та осторогою був натяк в його промові, з нагоди 70-ліття большевицької революції „про надто фанатичні та нетерпимі голоси деяких керівних членів партії, які виявляють своє розчарування новістю економічних змін". Тому, що сам Ґорбачов був автором пляну „гласности" та „перестройки" — він вважав, що критика Єльцина — була спрямована проти нього персонально, але у своєму черговому виступі проти Єльцина на зборах Центрального комітету він закинув йому не те, що йому заболіло, а те що Єльцин поставив під знак запиту ефективність праці цілої Комуністичної партії, з колективною виною керівництва самого Політбюра. Коли додати до цього ще необережність Єльцина, який у своєму реторичному запалі ввійшов непотрібно у словний двобій з Єгором Лігачовим, комуністичним ідеологом та керівником консервативного крила в Політбюрі, не слід дивуватися, що тим він припечатав собі сам свою мерехтливу, політичну кар'єру в комуністичній верхівці Совєтського Союзу.

І тим слід пояснити, що після його метеорного злету, наступило падіння та нещасне слово „розпни"! з уст його колишнього протектора. На думку Ґорбачова, промова Єльцина була „образлива, політично незріла та несумісна" і тому Єльцин мусить заплатити ціну за поставлення своєї особистої амбіції поверх інтересів партії!" У тому центральний комітет виявив цілковиту однозгідність, бо після промови Ґорбачова поплила проти нього ціла лявіна промов менших „шишок" Політбюра.

Слухаючи тих всіх промов, насичених злорадісним осудом його діяльности, як голови московської Комуністичної партії, Єльцин був прямо приголомшений.

У відповідь, він сказав на цьому форумі я чув багато закидів, що я їх ще ніколи не чув у своєму житті". Але Єльцин знав, краще, ніж хто інший, що будь-яка оборона чи спростування висунених закидів тут ні при чому! Тому він відповів, типічним для сталінської ери — самобичуванням та самокритикою.

Але його плазування та самокритика, були вже муштардою по обіді, його бо доля була вже вирішена й припечатана за його спробу критики Комуністичної партії та всемогучого Політбюра.

Два дні після падіння Єльцина партійний орган „Правда" присвятив історії його падіння три повні сторінки, що вважалося безпрецедентною подією навіть в добі „гласности". Редакція „Правди" не залишила жодного сумніву, що Ґорбачов, не тільки мовчки погодився на політичне вбивство свого колишнього протеже, але станув сам на чолі його влаштування". „Sic, transit gloria mundi!" (Так минає земна слава!).

І це, також осторога для тих всіх, що добачають у гласності провісника швидких змін у Совєтському Союзі.

ПОЛІЦІЙНІ ЧИННИКИ у Північній Ірляндії заявили, що їм вдалося віднайти великий склад зброї й амуніції, яка належить терористичній ірляндській організації ІРА. Серед знайденої зброї є навіть тяжкі протитанкові „базуки", міномети, скорострили різного типу та інша зброя і міни.

Д-р Святополк Шумський

ДАЛЬШІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ З ЖИТТЯ У ПІВДЕННІЙ АВСТРАЛІЇ

II.

Ще раз бажаю підкреслити, що всі мої враження та спостереження відносяться лише до Південної Австралії, а зокрема її головного міста — Аделяйди і околиць, де довелося мені в ту пору проживати. Тому я не можу пов'язувати моїх зауваг зі станом в інших стейтах чи містах, як ось, наприклад, зі Сиднеєм чи Мельборном. Українська Громада Південної Австралії, яка є першою українською громадою в Австралії, від початків її заснування і досьогодні є динамічною та продуктивною, виявом чого є часті імпрези з багатими мистецькими виступами, де безумовно активну участь бере наша молодь, особливо молодечі організації — Пласту і СУМ-у. Протягом нашого тут перебування, ми кожного місяця декілька разів були в Народному Домі і направду з приємністю стежили за мистецькими виступами наших кількох хорів, яким перед веде найстарший хор „Гомін" під кермою довголітнього дириґента Йосафата Кліша, танцювальними ансамблями, молодечою капелею бандуристів під кермою молодого талановитого Юрка Полішка, та іншими окремими молодими мистцями та мисткинями.

Можна відчути, що серед активної молоді, коли вона приймає на себе певні зобов'язання, панує ентузіязм та бажання дати від себе найкращий продукт, а також і охота до праці — в поширенні нашого імени. Безумовно, що частина нашої молодої зміни асимілюється та відходить від громадської праці, одначе пропорційно до наших громаду у ЗСА, які не раз є дуже чисельні, невелика, але відда на українська громада у Південній Австралії є подиву гідною — своїм великовідсотковим збереженням молодих змін, своєю жертвенністю та осягами. Минулої неділі відбувся тут концерт Рідної Школи, де участь взяли всі кляси, а в неділю в один день відбувалися аж три імпрези: святочний обід з мистецьким концертом з нагоди храмового свята та Святкування Тисячоліття, церкви Св. Архистратига Михаїла де взяли участь понад триста гостей, після якого в цій же залі Народного Дому, за декілька годин відбувся гостинний виступ талановитої та вродливої співачки з Канади — сопрано Оксани Рогатин — Макогон, яка сюди завітала вже вдруге. Одначе цим разом вона виступила, як солістка, а не в славному тріо „Верховина", здобувши щирі овації присутніх, які виповнили залю. Крім того на сумівській оселі „Орлик" на острові „Гейндмарш" у цей день відбувалася Всеавстралійська зустріч при „Ватрі". Здавалося, що в цей день „тим чи іншим" не буде успіху, через розпорошення" громадянства на окремих імпрезах, одначе, велика кількість присутніх була на кожній з тих імпрез. Можливо, що ця готовість громадянства бути учасниками на громадських імпрезах є з причин близького розміщення наших церков, Народного Дому та мешканевих дільниць наших громадян, а можливо, що найголовнішим стимулом бути присутніми на громадських та інших наших імпрезах є оте почуття української солідарности, яку наше громадянство вирощувало від початків тут нашого післявоєнного поселення, піонерського поселення. В кожному разі тут громадська праця і активність є реальним фактом і ми сумно не чуємося, тому що завжди тут „щось відбувається".

Активний є Союз Українок, який має свій дім і музей, а також і Референтура Суспільної Опіки при громаді, яка піклується хворими та немічними та, якщо зайде потреба, несе повсякчасну опіку нашим громадянам. У зв'язку з Різдвяними Святами пані зі Суспільної Опіки готують численні різдвяні пакуночки з дарунками, які згодом вручають немічним нашим сеньйорам і хворим, як вияв нашої всеукраїнської любови до них і пам'яті, що є направду шляхетним актом. Впарі з хорватами українська спільнота користає рівно ж з Дому для Старших, на який кілька днів тому федеральний міністер Мік Янґ особисто передав чек на один мільйон долярів, що було милою несподіванкою для всіх.

Українська Школа Аделяйди протягом довгих років і досьогодні навчає велику кількість студентів, які є свідомі того, що вже від 1975 року українська мова є рівнорядним предметом матрикуляційних іспитів у південноавстралійських школах, і її радо вивчають.

Одним з великих осягів громади є Українська Кооператива „Говерля", яка у цьому році відзначує своє 25-ліття, та яка в 1962 році розпочала своє існування, маючи 140 долярів, а сьогодні активи кооперативи зросли до чотири й півмільйонів долярів. Жертвенно допомагає кооператива нашим установам, складає пожертви на рідні добродійні цілі. Ми були присутні на загальних зборах нашої кооперативи в Аделяйді, якої ми стали членами, і з приємністю ствердили, що стиль ведення зборів був зразково-конструктивним та позбавленим всілякого роду неоправданих дебат та дискусій, на що автор цього репортажу у своєму слові авернув особливу увагу і висловив признання.

Українська громада Південної, Австралії є гідною громадою, свідомою своїх священних завдань перед Україною і є сьогодні, так би мовити, „співпартнером" у цій справі, українських численних поселень ЗСА і Канади, і тому з приязню і з теплом зустрічає вона гостей з-поза океану. Особливо громада в Австралії вдячна нашим громадам в ЗСА і Канаді за всеукраїнську гостинність, що її відчули мистецькі сили з Австралії, коли в 1985 році зустрічали там виступи хору „Чайки" та танцювального ансамблю „Веселки". Це були перші піонерські турне українців Австралії в Америці і Канаді. Все, що діється в українських громадах в діяспорі, а особливо в ЗСА і Канаді тут є відомим. І тому не дивно, що виступи наших мистецьких одиниць з Америки чи Канади тут успішно проходять, при виповненій залі Народного Дому. Одначе південноавстралійське українське громадянство спосібне пізнати справжнє мистецтво чи халтурний виступ. І тому не дивно, що виступи Капелі Бандуристів з Дітройту чи виступи Тріо „Верховина" з Канади були особливо успішними.

Сьогодні, я одержав чергове число „Нашої Громади" — інформативного органу, який має 43 сторінки заповнених лише інформаціями про активність громади. Я спочатку дещо сумнівався, чи справді цей „грубенький" „інформативний листок" (як офіційного його названо в передовиці) оправдує свою назву. Одначе після уважного перечитання кожної сторінки, я прийшов до переконання, що кожна сторінка, це своєрідний звіт поодиноких референтур чи ланок громади.

Сьогодні. ми відчуваємо, що незалежно чи проживаємо в ЗСА, Канаді, Австралії чи іншій країні нашого поселення ми — одна цілість. І незалежно чи ми народилися на Україні, чи поза нею, ми завжди — українці! Тому сьогодні

(Закінчення на стор. 3)

Шукання — привілей молодих

У неділю, 10-го січня ц.р., філія ОДУМ-у в Чикаґо розпочала 28-ий рік своїх десятихвилинних передач (раз у місяць) на радіопередачі подружжя Люсі та Степана Самбірських. Передачу провела Олександра Косогор.

Передачі інформують слухачів про працю та життя ОДУМ-у і присвячені визначним українським діячам та подіям. Січнева передача подала цікаві думки про молодь Віталія Бендера — журналіста, письменника і громадського та політичного діяча демократичного середовища. Під час війни він носив уніформу двох окупантів — російсько-комуністичну та німецьку. Він є автором книг „Навздогін за ворогом", „Вечірній гість", „Марш молодости", „Станція Пугаловська" та щойно виданої книги „Фронтовими дорогами", що є продовженням попередньої. Багато його новель, нарисів та статтей появляється в українській пресі, в тому числі й в журналі ОДУМ-у „Молода Україна". Ось деякі головні думки В. Бендера зі статті „Шукання — привілей молодих": „Ті, що недавно були молодими і 'бунтувалися' проти своїх батьків, увійшовши в солідний вік, вгомонюються, стають консервативнішими, але свято при тому вірячи, що в їхніх грудях й надалі палахкотить молодечий дух. А те, чим займається нова молодь, тобто їхні діти, видається їм безумством, кінцем світу. Знову ж молодь, виходячи на арену, завжди поводиться так, ніби перед нею нічого не було. Розрив між генераціями неминучий, і підсилюється він однаково як старшими, так і молодими. А мораль така: з моменту як молодь починає подавати ознаки шукання незалежности, індивідуальности й унікальности, батьки й старші громадяни не повинні охкати й боятися, що діти, мовляв відходять від нас, цураються наших вподобань і намірів. У таких випадках старшому громадянству випадало б пригадати свою власну молодість і погодитися, що шукання — це привілей молодих. В цьому періоді молодечого бродіння старші повинні ставитися до молодих і наймолодших з вирозумінням, довір'ям, терпеливістю і навіть готовістю допомогти матеріяльно їхнім суспільним і політичним схемам. Лише в такій атмосфері молодь почувається інакшою, а разом з тим і приналежною до спільного кореня. При недовір'ї, глузуванні, постійному навчанні з боку старших, а подекуди й цькуванні молоді, люди почуватимуться неповноцінними, зрадженими й непотрібними. І більш усього, у молодечому запалі та з бажанням „відплатитися", вони навмисне відвертатимуться від української духової сфери й українських проблем. Музика, мода, танці — це такі собі зовнішні атрибути молодости. І якщо поруч з ними молода людина не виявляє снаги й жаги до знання, до науки, а особливо до читання, то чи звертає вона увагу на зауваження старших чи ні, для української переємности й тяглости вона заздалегідь пропаща. Якогось духового внеску в суспільне життя вона ніколи не зробить, бо щоб такий внесок виплекати, треба мати вже добре зорганізований свій власний духовий світ. Добре начитана й поінформована людина завжди є прихильнішою, бо знання роблять її сміливішою. В такі моменти людина якраз і починає сама шукати тісніших організаційних форм для творчости й самовияву. Батьки, вихователі, всі люди доброї волі, — пише Віталій Бендер, — привчаймо, заохочуймо і розумно підганяймо дітей до читання. Дозволяймо їм шукати чогось нового, бо це їх привілей. Лише молодик, який шукає, вкінці віднайде й коріння свого роду, а значить і усвідомить, що чим більше це коріння має енергійних щупальців, тим пишнішим і показнішим буде ось це оригінальне дерево, а з ним і його власна, і його дітей, майбутність".

Рівно ж в передачі ОДУМ-у інформовано, що філія повторить свою імпрезу, присвячену Іванові Багряному, в неділю, 14-го лютого о 1-ій годині дня в залі парафії святого Володимира при Кортез і Оклей вулицях у Чикаґо з виступом декляматорів, бандуристів, юних одумівців з інсценізацією казок Багряного та показом прозірок з його життя. В залі будуть виставлені твори Багряного українською та іншими мовами. Перед імпрезою буде перекуска, приготована жіноцтвом Товариства Одумівських Приятелів. Увесь прихід з імпрези призначений на купівлю компютора для газети „Українські Вісті", яка з 1961 року містить безкоштовно сторінку ОДУМ-у.

Око

Ювілей 43-го Відділу СУА у Філядельфії

Ювілеї відділів Союзу Українок Америки стають нагодою не лише привітати заслужених громадянок-членкинь даного Відділу, але й підсумувати пророблену працю і проаналізувати процес діяльности, ствердити нові методи праці чи потреби їх, зробити проєкцію на майбутнє. Таким саме було відзначення 30-річчя 43-го Відділу СУА.

Від самого початку діяльности цей Відділ був зв'язаний з інтересами всієї української громади Філядельфії та околиць, тому гостинна заля УОКЦентру була заповнена гістьми, деякі з них прибули з інших міст, — Ню Йорку, Балтимору, Честеру, Трентону як представниці відділів СУА, а з Ню Йорку від Головної Управи СУА.

Розпочато програму внесенням прапора 43-го Відділу, після чого присутні проспівали гимн СУА. Відкрила цю імпрезу голова Відділу Анна Максимович. Присутні вшанували покійних членок Відділу за 30 літ молитовною хвилиною мовчання. Молитву провів о. крилошанин Ярослав Шуст, що вшанував ювілей своєю присутністю разом з паніматкою, яка обдарувала Відділ традиційно кунштовно спеченим хлібом-короваєм із „гільцем життя" — на многії літа Відділу. Після многоліття Відділові відбулася святочна трапеза. Проведено церемонію відзначення піонерок — заслужених членок-основниць Відділу: декорували їх квітами (котильонами) голова А. Максимович і заступниця голови проф. Анастазія Жилава. Відзначеними були: Стефанія Пушкар, Ольга Богачевська, Стефанія Голіната, Марія Євсевська, Іванна Осідач, Наталія Перфецька, почесна голова Ірина Мамчин та проф. Анастазія Жилава, почесна членка, а також сеньйорка Олена Слюзар і інж. Лідія Бурачинська. Гумористичний нарис „Християни Відділу" пера Іванни Савицької прочитала помистецьки з дозою дотепу Марія Євсевська. У мистецькій частині відома давня акторка Львівського театру Ліза Чепіль, членка Відділу, виконала з ліричним забарвленням три пісні з часів передвоєнного Львова: „Колисанку", слова і музика Ірини Чуми, членки Відділу, танго „Львів" і „Чари вальсу", слова Олі Гаєцької, музика Ірини Чуми; акомпаньювала І. Чума, відомий музик і диригент. Іншою атракцією імпрези був виступ відомого в Філядельфії тріо: Ірина Райнер, Іванна Осідач і Наталія Пуйда, що виконали при акомпаньяменті Наталії Вайди пісні: „Все уповання моє...", слова Тараса Шевченка, музика о. Зенона Злочовського, „Гетьте думи, ви хмари осінні", слова Лесі Українки, музика Ігоря Білогруда, та народну пісню „Тихо над річкою" в музичній обробці проф. Зої Маркович.

43-ій Відділ СУА має серед громади багатьох приятелів та прихильників, тому й привіти надійшли численно. Деякі з них прочитала присутнім культурно-освітня референтка Лукія Гриців, деякі ж згадано лише, бо читання усіх дуже продовжило б час тривання імпрези. До розвагових точок належала і мелодеклямація у виконанні Лізи Чепіль „43-ій Відділ на веселий лад...", при фортепіяні І. Чума. Дуже уміло, як звичайно, провадила імпрезою Люда Чайківська, яка впродовж 30 років діяльности Відділу була ведучою різних його імпрез.

Наче навмисне, залишили ми головну щодо змісту точку програми на кінець: є це виступ голови Відділу Анни Максимович, в якому вона подала історію Відділу. Засновано Відділ 22-го вересня 1957 року, коли група ентузіясток СУА і громадського життя зібралася в гостинному домі Стефанії Пушкар, що завжди більше подобав на музей, ніж на родинне мешкання. Першою головою вибрано С. Пушкар, яка мала великий громадський досвід, любов і теплоту до кожної українки, пошану до СУА і неабиякі знання; є вона ерудитом у різних ділянках, зокрема у сфері народного мистецтва. Членки новоствореного Відділу вибрали собі патронкою Олену Пчілку з пошани до неї як невтомної громадянки, виховниці, педагога, письменниці та редакторки журналу „Рідний Край". З приміщенням для Відділу клопоту не було, або ж був тільки формальний, бо гостинність українок усім відома, тож спочатку відбувалися сходини у членки Відділу Лесі Яцкевич. Згодом Відділ перенісся до більш „урядових" приміщень — до Ветеранів, потім до „Тризуба" та врешті до домівки СУА в Філядельфії, тепер же до домівки СУА в УОКЦентрі. Це „циганське" мандрівне життя однак не позначилося негативно на праці Відділу. Головною доменою піклування стало в 1960-их роках дошкільне виховання: гарна це ділянка, вимагає любови до дитини, знання її психіки, терпеливости і праці, праці. Світличка для дітей була затишна, чиста і світла, а учительки й опікунки люблячі і співучі: були між ними такі піонери цієї праці як Вероніка Цегельська, відома співачка, Анна Богачевська, Марія Процик, Анна Суха, Христина Дольницька, Оксана Гораєцька та Вікторія Маковська. Імена, імена, а за ними окремі людські світи, не раз із журливою піснею, але чистим привітним полиском очей, що ласкав наших малят. Це ж відноситься і до учительок — бл.п. Мирослави Бойчук, Марії Синейко, Ярини Телепко, Марії Касіян і Надії Німилович. Це здебільша молоді матері, що добре вміли і хотіли застосувати педагогічні методи до дітей. Була у дітей і своя бібліотечка! За 13 років праці світлички на її утримання видано понад 20,000 дол. За ті роки виходили з неї діти, приготовані до українознавчої школи. Мали членки Відділу зрозуміння і для вищих студій. Так, вони були одними з перших, що дали даток на стипендійний фонд для студентів українознавства Пенсильванського університету, де викладала впродовж 20-ти років д-р Наталія Пазуняк. Жертвували членки Відділу і на молодечі організації та їх почини. Відійшла у вічність в 1961 році колишня голова Відділу бл.п. Галина Ракоча-Телепко, її гідно відпровадили у далеку путь. Створено навіть „Виховний фонд" її імени. В 1973 році відійшла у вічність невсипуща працівниця громади, колишня голова Відділу бл.п. Осипа Грабовенська. Її іменем названо запасний фонд „Нашого Життя". І це був шляхетний і гарний жест вдячних членок. Та особливістю Відділу було зацікавлення його членства літературними темами та культурою взагалі. Саме через цю настанову 43-ій Відділ був одним з небагатьох, які мали постійний зв'язок з громадою, задовільняли зацікавлення тих громадян, яким справа української культури і літератури зокрема не байдужа. І за це належиться признання Відділові. Управа запрошувала на доповіді компетентних осіб з-поза свого членства, назвім хоча б декого з них: Ярослава Куліш, д-р Лариса Онишкевич, д-р Наталія Пазуняк, д-р Богдан Романенчук, д-р Остап Тарнавський і інші. Були це авторські вечори письменників Любови Коленської, Святослава Караванського, Діми, бл.п. Марії Кузьмович-Головінської, Ярослави Куліш — Оксани Керч, поеток Міри Гармаш, Марти Тарнавської і Анни Максимович. І це лише за останніх десять років.

Мистецькі виставки були також атракцією для громади. Були це збірні й індивідуальні виставки Петра Капшученка, Люби Мазяр, Андрія Мадая, кераміки бл.п. Володимира Королика, також окремі Юрія Гури, бл.п. Петра Андрусіва, Вікторії Варварів, Зенона Онишкевича, Степана Рожока, Слави Сурмач-Мілс; виставка „Трьох ровесниць": Мотрі Яцкевич-Головінської, Роксоляни Лучаковської-Армстронг і Христини Зелінської. Остання, ювілейна виставка включає твори Петра Капшученка, Тереси Марків і мистецькі гончарські вироби Наталії Кормелюк. Відзначувано також імпрезами акторів української сцени Володимира Шашаровського, бл.п. Марію Степову-Карп'як, а з музичних імпрез вечір бл.п. Станислава Людкевича та проф. Юрія Оранського — яке багатство зацікавлень і жанрів українського мистецтва!

Влаштовувано розвагові вечори, забави, вечерниці. Диригентами спочатку октету, а згодом вокального ансамблю були А. Жилава та І. Чума. Виступав на імпрезах також смичковий ансамбль проф. А. Жилавої. Солістками були Марія Лисяк, Юлія Шашаровська, Надія Оранська, Ліза Чепіль, а бл.п. Іванна Климовська-Язичинська ділилася своїми гуморесками. Автором сценічних творів на різні нагоди був часто Зенон Чайківський та виконував їх з Пластовим драматичним гуртком. На імпрезах виступав також молодечий хор УМІ під батутою проф. Юрія Оранського. Отож в імпрезах Відділу виступала часто молодь і діти, внуки деяких членок. Окремою ділянкою були покази народної ноші та курси різних умілостей. У Році Дитини Відділ видав книжечку Ганни Черінь „Щоденник школярки Мілочки". Не менш важливою є співпраця Відділу з Округою і з Головною управою СУА та зі СФУЖО.

Хроніку Відділу провадить Ірина Гаврилів, а альбом визначних жінок виготовила Софія Рудавська. Відділ є меценатом Українського Музею в Ню Йорку і зложив на Музей понад 3,000 дол. Музейною референткою Відділу є Марія Вірщук. Цього року вона зайнялася мистецькою виставкою під час ювілею. Членки Відділу з нагоди 30-ліття виготовили і зложили понад 60 зразків мистецтва для Музею і музейної крамнички.

При Відділі існує референтка суспільної опіки. За 30 років на суспільну опіку видано понад 10,000 дол. 2,450 — на стипендії. На журнал „Наше Життя" Відділ зложив 3,000 дол. Цей дуже змістовний огляд праці Відділу зробив враження на учасників ювілею.

З усіх привітів вирізнявся привіт присутньої на ювілеї д-р Іванни Ратич від Головної управи СУА, що згадала про ролю Відділу у творенні мостів, духових мостів між генераціями, народженими в Україні і тут на американському терені. Це роля втримання і збереження власної національної ідентичности. Відділ одержав від Централі СУА почесну грамоту.

Можна сміло ствердити, що 43-ій Відділ СУА з честю й похвально виповнив своє громадське завдання і має відкритий шлях у майбутнє 30-ліття.

Н. Пазуняк

Ікони М. Стахів у Бруклині

На запрошення 21-го Відділу СУА в Брукліні під кінець минулого року в залі української католицької школи Св. Духа Мирослава Стахів виступила із своїм новоопрацьованим показом-рефератом п. н. „Ікони", в якому були підкреслені свята віра та набожність нашого народу.

Ікони писали ченці, святці в набожній досконалості. До писання ікон не міг хто-небудь братися, була б це образа для Господа. Тільки чиста, неспокушена дияволом душа могла водити рукою мистця-ченця, відтворюючи тих, яких почитали.

Прелеґентка ознайомила нас зі старовинною технікою та важливими матеріялами до іконописання.

Про київську школу іконописання в часах княжої держави та дальший її історичний шлях говорив по-англійськи д-р Денис Стахів, пояснюючи виставлені до оглядин копії ікон, в більшій мірі Пресвятої Богоматері. Програма була повноцінною, цікавою, багатою на інформації, а що найважніше — зрозумілою для всіх. Ми маємо українсько-англомовну публіку. В одній мові реферати є тільки для частини публіки. Треба старатися, щоб інформація дійшла до кожного, особливо тепер, коли зацікавлення зросло й всі хочуть почути й чогось навчитися про добу, коли християнство поширилося на Русь-Україну. Зразком цього типу праці був виступ Мирослави й Дениса Стахових. Треба було бачити реакцію присутніх, теплу атмосферу, зацікавлення, запити, жваву дискусію і розуміння виставлених експонатів.

Українська гордість другого, третього поколінь українців поновилася. А, взагалі, коли сказати правду, ми, пересічні повоєнні емігранти — скільки ми дотепер знали? Чого нас у школі навчили? Свв. Кирило і Методій, апостоли слов'ян, проповідували віру Христову, дали нам азбуку-кирилицю; купці їздили до Царгороду, їм подобалося, як там співають і відправляють; княгиня Ольга була християнкою; її внук св. Володимир Великий в 988 році охрестив у Києві в Дніпрі Русь. І цього може навіть і не чули ті, яких ми тут застали в Америці. Тепер багато про все це пишеться. Наприклад, Альманах Українського Народного Союзу, який є доступний ширшим колам, подає багато цікавого матеріялу, опертого на автентичних джерелах, НТШ в Ню Йорку чи інші поважні установи не сидять мовчки, одначе важко виловити цю науку, ніщо не може заступити особистої зустрічі прелеґента із слухачем, відчувається пекуча потреба семінарів і то таких, в яких би мовні бар'єри не перешкаджали до здобуття й засвоєння відомостей.

М. Л-Р.

Пам'яті письменниці О. Дзуль-Звичайної

Ню Йорк. - В неділю, 10-го січня, Наукове Товариство ім. Шевченка пом'януло з жалем і вдячністю свою великодушну добродійку, відому письменницю Олену Дзуль, твори якої появилися під літературним прізвищем Звичайна.

У треті роковини її смерти о. пресвітер Іван Ткачук, парох української православної церкви Всіх Святих у Ню Йорку при співучасти о. Григорія Рекучі, відслужив заупокійну Службу Божу з Панахидою за спокій душі покійної та її чоловіка Михайла в присутности церковної громади та представників Наукового Товариства ім. Шевченка д-ра Романа Осінчука, д-ра Івана Сеp анта та д-ра Ярослава Падоха, членів управи НТШ. Співав один з кращих тутешніх церковних хорів під орудою Володимира Овчарука.

Після церковних відправ у притворі церкви учасники при сніданку споминали покійну та її чоловіка, як прикладних парафіян і заслужених громадян, які за життя працювали для громади й після смерти громаді залишили своє майно.

Олена Дзуль, народжена Дельгівська, була дочкою київського адвоката Матвія й Катерини, вчительки, які подбали про її національне усвідомлення та вищу освіту. Студіюючи у вищому Інституті Народної Освіти в Києві вона познайомилася зі студентом — галичанином Михайлом Дзулем, колишнім старшиною українських армій, учасником другого Зимового походу і в часі студій з ним одружилася. Незабаром його заарештували й тільки під час Другої світової війни він чудом повернувся додому й разом з дружиною опинився на Заході, спочатку в Німеччині, а згодом в Америці, де жили до смерти в Стетен Айленді, біля Ню Йорку.

Тут обоє, працюючи на хліб, віддалися літературі. Разом писали — він під псевдонімом Млаковий, а вона — Звичайна. Низка їх творів залишиться як талановиті описи трагічної доби підсовєтської України. Проф. Григорій Ващенко, знавець творчости Олени Звичайної, високо оцінив її вклад в українську літературу й назвав її українською Бичер Стов, яка в своїй книжці „Хата дядька Томи" дала початок муринській еманципації. Наукове Товариство підготовляє до друку переклад її кращих творів англійською мовою. Олена й Михайло Дзулі заслужили собі на тривалу, добру пам'ять української громади, яка повинна ще й наслідувати їх віддання громаді.

Н. Н.

Дальші...

(Закінчення зі стор. 2)

коли ми після 29-літнього перебування в ЗСА оселилися в далекій Південній Австралії, ми є серед великої української родини. А це тому, що пульсує в наших жилах генетично передана нам предками українська кров, те священне бажання служити великій українській ідеї.

Повніше темпо життя в Південній Австралії дає нам те довгоочікуване нервове відпруження, і навіть гудіння моторів авт не спроможне його нам забрати, а особливо в днях, коли вже панує передрізднява активність і йдуть пожвавлені закупи дарунків. Аделяйда в цих днях, відразу після нашого „Дня Подяки", яке ми, можливо з іншими американськими громадянами, які тут проживають, традиційно відзначували „з індиком" перший раз поза Америкою, наповнена „різдвяною атмосферою". В нутрі великих крамниць, як також назовні деяких вулиць лунають різдвяні мотиви, колядки та інші: релігійного і традиційного характеру, а в крамницях та інших установах завжди мерехтять золотом і сріблом ялинки. На одній з найбільших універсальних крамниць в Аделяйді, під назвою Джон Мартінс красується величиною п'яти поверхів, барвистий „Крістмес Фадер" („Санта Клос" у ЗСА), а на великому „Рандел Мол", який колись був знаний, як „Рандел Стріт", гуртки молодих музикантів і співаків співають та грають різдвяні мелодії, яким прохожі кидають „на тацу" дрібні гроші.

Хоча тут Різдво припадає на гарячу літню пору, настрій святочний вже твориться заздалегідь. На Різдвяні свята більшість австралійців бере свої річні вакації, як їх тут звикли звати „голідейс", тому що в ці дні також сполучено й інші публічні свята, даючи нагоду продовжити вакації тим, хто трудився та очікував цілий рік. А тому під час другої половини грудня та першої половини січня, більшість менших крамниць, варстатів та приватних установ зачинені. Австралійці полагоджують всі свої справи перед Різдвом. А все ж таки, не зважаючи на всі „блага" Південної Австралії, не раз з ностальгією згадуємо минулі роки в Каліфорнії, коли ми починали змагатися з обставинами, завойовуючи своє належне місце в цій країні. Були приємні хвилини, особливо, коли ми перемагали всілякі труднощі, та тоді, коли ми давали і свою „цеголку" для нашої громади. Всі ці фрагменти з минулих літ, наче в калейдоскопі проходять у пам'яті, і нам приємно, що обов'язки, що їх ми добровільно поклали на себе, ми чесно та сумлінно виконали.

Одначе так, як я підкреслив раніше, оцінки минулого навіть сповнені ностальгією, повинні бути дороговказами для нашої майбутньої продуктивної праці для добра громади та священних ідеалів, естафету яких нам передавали зроду в рід предки.

Радіостанція...

(Закінчення зі стор. 1)

ли..." в українській мові, а відтак в перекладі на англійську. Він також проаналізував музику Бортнянського і Веделя та говорив про випроданий вже концерт в Атланті 28-го лютого, зазначуючи, що й там будуть присутні українці з кількох стейтів.

Усі учасники розмови з Р. Шерманом підтверджували свої слова виїмками із музики, що буде виконана на концерті в неділю.

Як інформують організатори, тепер відбуваються вже проби в Ню Йорку, на які прибули солісти і диригент В. Нолл. Також прилетів вже з Парижу композитор ораторії „Неофіти" Мар'ян Кузан з дружиною Гюгетт, який коротко відвідав в понеділок, 8-го лютого редакцію „Свободи". Він буде брати участь у пробах впродовж цілого тижня та залишається в ЗСА до 20-го лютого.

Від понеділка 8-го лютого ц.р., на будинку Лінкольн Центру повіває концертовий прапор в блакитно-жовтих барвах.

В Румунії...

(Закінчення зі стор. 1)

амбасадора ЗСА в Румунії Роджера Кйорка, довелося переборювати спротив міліції, а декого міліція так і не пустила в амбасаду.

Вайтгед не заторкував однак справи про те, що Румунія може із-за порушення прав людини позбутися свого нинішнього статусу фаворизованої держави в торгівлі зі З'єднаними Стейтами, тим більше, що в червні минулого року сенат ЗСА проголосував за те, щоб цей статус був тимчасово анульований. Якщо поправка буде підписана президентом Роналдом Реґеном і вступить в силу, то Румунія втратить до 300 мільйонів долярів на рік у торгівлі зі З'єднаними Стейтами. Виступаючи недавно у Польщі на пресовій конференції Вайтгед дав зрозуміти, що румунський статус фаворизованої держави знаходиться під знаком запитання.

КАНЦЛЕР ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКОГО уряду Гельмут Коль, виступаючи на щорічній нараді політичних і військових діячів країн НАТО, яка тим разом відбувалася в Мюнхені, заявив, що у випадку агресії, зі Сходу, в першу чергу і найбільше потерпить Західня Німеччина, тому Північно Атлантійський Оборонний Союз (НАТО) повинен, після відтягнення і знищення ракет середнього і близького засягу з атомовими головками з усіх частин Европи, взяти це до уваги і відповідно до цього пристосувати свою стратегію оборони. На цьому форумі виступив також секретар Департаменту оборони ЗСА Френк Карлуччі, який запевнив европейських альянтів, що оборона Европи є рівночасно обороною ЗСА. Цією заявою Карлуччі відпружив загальну ситуацію, особливо тоді, коли пригадав присутнім, що президент Роналд Реґен перед своєю поїздкою до СССР відбуде з членськими країнами НАТО окрему нараду і узгіднюючі розмови.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

ПІД ЧАС РОЗМОВИ з кореспондентом ТАСС, керівник всесоюзного бюра ОВІР, якому підлягають усі еміграційні справи, видачі пашпортів тощо, Рудольф Кузнєцов заявив, що поголоски про встановлення якоїсь „квоти" для видачі віз совєтським громадянам жидівської національности це звичайна видумка західніх спекулянтів. Як відомо, Ричард Шифтер, один із заступників державного секретаря для справ оборони прав людини у світі, маючи напевно для цього якісь інформації, підкреслив у розмові з журналістами, що зменшення числа еміґрантів-жидів з СССР наступило у висліді встановленої квоти. Кузнєцов категорично заперечив інформації Шифтера і заявив, що „жадних квот в нас немає, а ОВІР розглядає кожну аплікацію на виїзд за чергою впливу, а не на підставі квоти чи протекції" Міжнародний комітет у справах еміґрації в Женеві також не дуже вірить у „квоту", бо, наприклад в 1979 році з СССР виїхало 5,1320 жидів, а вже в 1986 році тільки 914. Коли покращали відносини між СССР і ЗСА, тобто в 1987 році, число еміґрантів тієї групи підскочило до 8,155 осіб.

Традиційна ялинка у Вотервліті

Вотервліт, Н. Й. — Заходом 99-го Відділу СУА ім. Лесі Українки та місцевого Відділу УККА 10-го січня відбулася традиційна ялинка (просфора) у виповненій залі Українського Клюбу. Голова Відділу СУА Надя Сембрат відкрила її вступним словом. Вона привітала всіх, згадала, що в Україні заборонено святкувати, справляти Свят-Вечір і колядувати. Запросила о. декана Т. Гуманицького відправити молитву і поблагословити профсори. Отець Т. Гуманицький почав коляду „Бог предвічний", що її відспівали всі учасники та поблагословив просфору. Потім діти зі школи українознавства Леся Філь, Лариса Дурбак, Кася Клим, Ліда Скалій, Християн Спяк і Ромко Кошикар виступили у сцені Р. Завадовича „Вертеп". Цю гарну сценку підготовив Я. Кушнір. Мішаний церковний хор під керівництвом Я. Кушніра проспівав низку колядок. Надя Сембрат розказала про наші різдвяні звичаї та закликала зберігати їх, бо в рідному краю вони заборонені.

Змістовну доповідь прочитав Я. Кушнір. Різдвяні традиції і спогади про них єднають українську еміграцію з українським народом на рідних землях. Ми повинні зберігати нашу національну й релігійну спадщину, радіти, що належимо до того покоління, що дожило до 1000-ліття християнства в Україні. Нашим обов'язком є передати нашу спадщину молодим поколінням, щоб вони зростали в любові до нашої батьківщини і нашої Церкви. Нашим завданням є постаратися, щоб нашу Церкву очолив патріярх, що дбатиме про закони, про наші богословські школи для священиків, які були б належно підготовувані до виховання нашої молоді в українському дусі, в пошані до геройства наших великих предків, почавши від князя Володимира Великого. Нашу славну спадщину — 1000-ліття християнства хочуть присвоїти собі москалі. Наш історик проф. Б. Корчмарчук доказав, що московське князівство створив щойно в 1263 році князь Олександер Невський, 275 літ після хрищення Київської Руси-України, тому Москва, що існує тільки 840 літ, не має ніякого права на ювілей 1000-ліття християнства. Населення московського князівства складалося з монгольських і угро-фінських племен зі слов'янською домішкою, прийняло християнство 200 літ пізніше від Києва. Треба про це пам'ятати і боронити наше право до найбільшого нашого ювілею — 1000-ліття хрищення Руси-України.

Після відспівання колядок о. декан Т. Гуманицький ствердив, що 1000 літ тому усі християни мали ту саму віру. Тоді існувало 5 християнських патріярхатів: у Єрусалимі, Антіохії, Александрії, Римі й Константинополі. Наша Церква перейняла візантійську духовну спадщину, богослужебні книги, обряди, спів. Цю східню спадщину ми зберігаємо вже 1000 років. Спільний Свят-Вечір — це український своєрідний звичай, але ялинка прийшла до нас з Західньої Европи. Святвечірні наші страви — це наш питомий звичай, незнаний в інших народів.

Голова Відділу УККА І. Романишин подякував о. Т. Гуманицькому, всім союзянкам за приготування вечері, всім виконавцям програми, голові клюбу, І. Зендранові за безплатне користування залею. Вкінці о. Т. Гуманицький провів молитву і почав коляду „Бог предвічний", що її відспівали усі учасники, які прибули з цілої околиці, біля 130 дорослих і дітей. Ялинка залишила незабутні враження, деякі плакали від зворушення, згадуючи давні часи на рідних землях.

Учасник

Пам'яті інж. І. Гречнева

Двадцятого вересня 1987 року помер на 61-му році життя в Парк Ридж, Н.Дж., інженер-будівельник Ігор Костянтинович-Гречнів. Він народився 31-го жовтня 1925 року в Новому Бузі, Україна. Перед Другою світовою війною він жив і вчився у Чернігові. Батько був економістом, мати — вчителькою. У 1943 році родина виїхала з України, де в Німеччині потрапила на примусову працю. Після війни Ігор вчився на факультеті механічної інженерії в університеті у Мюнхені. У 1948 році родина переїхала до Бельгії. Щоб утримати батьків та двох молодших братів, Ігор працював на тяжкій роботі в копальнях. Коли закінчився контракт на цю працю, Ігор знову продовжував навчання і в 1954 році закінчив Інститут Ґрамма, здобувши фах інженера-будівельника.

У 1954 році Ігор Гречнів переїхав до Ню Йорку, де почав працю в одній інженерній фірмі. В 1957 році він одружився з Ніною Ганін, яка тоді жила у Філядельфії. З часом перейшов на працю до фірми Френклін і Лінгард, в якій пропрацював 20 років як головний інженер, а відтак у фірмі Кінґ і Гаваріс як голова відділу доріг. Останніх сім років він працював у фірмі Ю-Ар-Ес, очолюючи будівельний відділ на Ню Джерзі. Будував дороги, мости по цілій Америці. **Лишив** по собі як професійну спадщину чимало досягнень в своїй професії. І. Гречнів належав до Товариства Українських Інженерів Америки від часу його заснування у Ню Йорку, належав також бо багатьох американських професійних товариств.

І. Гречнів був скромною, лагідною і жертвенною людиною. Ніколи не відмовляв у фінансовій допомозі українським організаціям і пресі, зокрема активно підтримував Українську Православну Церкву, Українську Вільну Академію Наук у ЗСА, Фундацію ім. І. Багряного та інші. Багато молодих інженерів здобули свої професійні дозволи **завдяки** допомозі І. Гречнева і отриманих від нього знань.

Покійний залишив у глибокому смутку дружину Ніну, сина Андрія, дочок Мар'яну, Оленку з чоловіком Френком та двох внуків — Миколу і Данила.

В прощальному слові після похорону, який відправив о. Володимир Базилевський, проф. Василь Омельченко в імени УВАН і найближчих друзів покійного попрощав його.

Після похорону в пам'ять Ігоря Гречнева відбулася збірка на УВАН. По 100 дол. жертвували: Василина і Оксана Зеркаль, д-р Дмитро і Ніна Наливайки; по 50 дол. жертвували: о. В. Базилевський і його родина, інж. Юрій і Оксана Базилевські та Іна і Артур Соломони, Надія Єфімов, інж. Петро і Марія Крамаренки, ред. Леонід Лиман, д-р Василь і Олена Омельченки, інж. Ігор і Олена Сохани, д-р Володимир і Барбара Тищенки; по 25 дол. жертвували: Юлія і Володимир Безсонови, Вячеслав Вишневський, Аркадій Гончарів, Василь Гусаківський д-р А. і Оксана Корралі, проф. Джан Р. Мамоне, Зінаїда і Микола Миськови, Валентина Якимчук, інж. Данило Яценко; по 20 дол. інж. Петро Гурський, Тетяна Дзівак, Семен Кривуша, д-р Анфір Лібацький, Марія Ляхів, Галина Майстренко, д-р Рафаель Мачін, адв. Валентин Поливко, д-р Євген Федоренко; по 10 долярів жертвували: Марія Шерома, Роланд Ялон.

Родина покійного отримала багато висловів співчуття і квітів, зокрема від шляхових відділів стейтів Делавер, Ню Джерзі, Конектикат, Ню Йорк, від президентів і директорів різних компаній, в яких працював Ігор, а також від американських політичних діячів Ню Джерзі. Були сотні пожертв для монастирів за спокій душі покійного. На смерть інж. І. Гречнева відгукнулося багато його співробітників з усіх кінців ЗСА і Канади.

Управа УВАН у ЗСА.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ҐОЛЬДІ РОМАН, член УНС Відд. 161-го ім. св. Василія в Ембриджі, Па., померла 11-го грудня 1987 року на 68-му році життя. Нар. 3-го вересня 1919 року в Югославії. Членом УНС стала 1962 р. Залишила у смутку двох синів — Леонарда і Ричарда; четверо внуків і двох братів. Похорон відбувся 14-го грудня 1987 року на Економі Семетері в Ембриджі, Па
Вічна Їй Пам'ять!

Андрій Джула, секр.

КАТЕРИНА КАЗМІРИК, член УНС Відд. 123-го Т-ва Св. Марії в Скентоні, Па., померла 17-го грудня 1987 року на 93-му році життя . Нар. 1887 року в Україні. Членом УНС стала 1938 року. Залишила у смутку чотири дочки і чотирьох синів, 19 внуків, 28 правнуків, 4-ох пра-правнуків і дальшу родину. Похорон відбувся 21-го грудня 1987 року на цвинтарі св. Миколая в Олд Фордж, Па.
Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

СТЕФАНІЯ МАСЛЮКЕВИЧ член УНС Відд. 471-го ім. Т. Чупринки в Монтреалі, Канада, померла 15-го грудня 1987 року на 85-му році життя. Нар. 18-го квітня 1902 року в селі Яричів Новий, Україна. Членом УНС стала 1962 року. Залишила у смутку дві дочки, троє внуків і двоє правнуків. Похорон відбувся 18-го грудня 1987 року в Монтреалю.
Вічна Їй Пам'ять!

Управа

НАДІЯ ШТОГРИН, член УНС Відд. 327-го Т-ва „Запорозька Січ" в Гемпстеді, Н.Й., померла 26-го грудня 1987 року на 58-му році життя. Нар. 1929 року у Львові, Україна. Членом УНС стала 1973 року. Залишила у смутку мужа Юрія, доньку Ірину, сина Юрія мол., брата Романа Кузіва з родиною і дальшу родину в Америці, Польщі й Україні. Похорон відбувся 30-го грудня 1987 року на Голі Род Семетері у Вестбирі, Н.Й.
Вічна Їй Пам'ять!

Зеновія Зарицька, секр.

СТЕФАН ПОПІНА, член УНС Відд. 290-го С-ва Неп. Зач. Пречистої Діви Марії в Балтиморі, Мд., помер 16-го грудня 1987 року на 74-му році життя. Нар. 22-го квітня 1914 року в Криховиці, Україна. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Гелену, дві доньки: Анну Колеман з мужем і Катерину, сина Михайла з дружиною і четверо внуків. Похорон відбувся 19-го грудня 1987 року на укр. цвинтарі Св. Михаїла в Балтиморі, Мд.
Вічна Йому Пам'ять!

Михайло Хома, секр.

ГРИГОРІЙ ШАВАЛЮК, член УНС Відд. 143-го Т-ва „Любов" в Ґрейт Медовс, Н.Дж., помер 19-го січня 1987 року на 76-му році життя. Нар. 23-го жовтня 1911 року в Галичині. Членом УНС став 1969 року. Залишив у смутку дружину Джін, сина Петра, троє внуків, брата Романа і сестру Анну. Похорон відбувся на цвинтарі Піквест Семетері в Ґрейт Медовс, Н. Дж.
Вічна Йому Пам'ять!

Анна І. Мандзюк, секр.

БОГДАН ХАБУРСЬКИЙ, член УНС Відд. 204-го ім. А. Гончаренка в Ню Йорку, Н.Й., помер 13-го січня 1988 року на 72-му році життя. Нар. 23-го червня 1916 року в селі Томашівці, Україна. Членом УНС став 1973 року. Залишив у смутку дружину Володимиру і доньку Роксоляну Мітринґу. Похорон відбувся 16-го січня 1988 року на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.
Вічна Йому Пам'ять!

Мирон Залінський, секр.

ОЇЛЬҐА ТЕРІНҐЕР, член УНС Відд. 353-го Т-ва „Запорозька Січ" у Ню Бранзвику, Н. Дж., померла 25-го грудня 1987 року на 69-му році життя. Нар. 1918 року. Членом УНС стала 1940 року. Залишила у смутку брата і братову з дітьми. Похорон відбувся на цвинтарі св. Петра в Ню Бранзвику, Н.Дж.
Вічна Їй Пам'ять!

О. Ріпник, секр.

МАРІЯ ГРЕХ, ЧЛЕН УНС Відд. 127-го ім. св. Миколая в Баффало, Н.Й., померла 12-го грудня 1987 року на 90-му році життя. Нар. 20-го лютого 1897 року в Галичині. Членом УНС стала 1934 року. Залишила у смутку доньок Іду і Елву з родинами, внуків і правнуків та дальшу родину. Похорон відбувся 15-го грудня 1987 року на цвинтарі Мт. Калварі в Чехтовага, Н.Й.
Вічна Їй Пам'ять!

М. А. Гаравус, секр.

АННА ПОПІЛЬ, член УНС Відд. 183-го ім. гетьмана Івана Мазепи в Дітройті, Миш., померла на 88-му році життя. Народилася в Україні а членом УНС стала в 1964 році. Залишила в смутку сина Лева з дружиною Ґретою, сестер: Стефанію Гнатів з дочками Іриною Шепарович і мужем Зеноном; Христину Татарську з мужем Зеноном і зродиною; Наталію Проць з мужем Богданом і синами; Оксану Михаль зі сином Володимиром; брата Мирослава; братову Надію Терлецьку з донькою Лідією, сестрінку Лізу Пюрко Рійош з родиною; внуків: Ростислава з дружиною Анною, Теодора з родиною, Христину Ткач з мужем Юрієм; правнуків: Теодора і Ярослава Попелів Діяну і Ларису Ткачів, та дальшу родину у ЗСА, Канаді й Україні. Похорон відбувся на цвинтарі Св. Гробу в Савтфілді, Миш.
Вічна Їй Пам'ять!

Петро Залуга, секр.

МАРІЯ СИДОР, член УНС Відд. 131-го в Чикаґо, Ілл., померла 28-го грудня 1987 року на 66-му році життя. Залишила у смутку ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся із церкви свв. Володимира і Ольги в дні 29-го грудня 1987 року на цвинтар св. Миколая в Чикаго, Ілл.
Вічна Їй Пам'ять!

Управа